

Рецензія
на дисертацію
Чайки Ірини Вікторівни
«Психологічні особливості впливу сімейних взаємин на
самоактуалізацію вчителів початкової школи»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 053 Психологія

Реформи, які відбуваються в сфері освіти, приділяють значну увагу психічному благополуччю учнів, та створенню психологічно безпечного і комфортного навчального середовища. Ці обов'язки в першу чергу покладаються на вчителів початкових класів, від яких вимагається наявність певних якостей для організації освітнього процесу. Зокрема, вони мають бути психологічно здоровими, здатними ефективно налагоджувати комунікацію та керувати власними емоціями.

Важливо зазначити, що педагоги стикаються з сучасними соціальними викликами. Розглядаючи членів сімей вчителів як частину соціуму, стає очевидним, що їхнє психологічне благополуччя не повинно залишатися поза увагою в нинішньому суспільному контексті

Дисертаційна робота Чайки І. В. висвітлює аспекти малодослідженої у вітчизняній психологічній науці теоретико-емпіричної інформації, ключовим ракурсом якої є вплив сімейних взаємин на самоактуалізацію вчителів початкової школи.

У першому розділі дисертантка аргументовано й цілісно висвітлила концептуальні аспекти категорії самоактуалізації, здійснила ґрунтовний теоретико-методологічний аналіз вивчення впливу сімейних взаємин на самоактуалізацію вчителів початкової школи. Світоглядні орієнтири дисертантки зосереджені на обґрунтуванні комплексного дослідження впливу

сімейних взаємин на самоактуалізацію вчителів початкової школи, тому в роботі варто відзначити синтез як універсальних теоретичних постулатів, так і безперечні авторські здобутки щодо досліджуваних категорій.

Наголосимо, що у дисертаційному дослідженні імпонує насамперед творче осмислення авторкою як теоретичного змісту, функцій, структури досліджуваних ключових дефініцій, так і їхня виражена інтерпретація. Відтак робота насичена широким інформативним психологічним спектром, а її результати мають важливе теоретичне і прикладне значення для самоактуалізації вчителів початкової школи взагалі і визначення психологічних особливостей впливу сімейних взаємин на самоактуалізацію вчителів початкової школи зокрема.

У другому розділі дисертаційного дослідження вдало і повномірно подано опис результатів емпірико-діагностичного дослідження впливу психологічних особливостей впливу сімейних взаємин на самоактуалізацію вчителів початкової школи. На особливу увагу заслуговує підібраний методичний інструментарій. Дослідження здійснювалось в три етапи: перший етап констатувального експерименту проводився з метою дослідження структури та рівнів розвитку самоактуалізації вчителів початкової школи, які перебувають у шлюбі та незаміжніх вчителів; другий етап констатувального експерименту був присвячений дослідженню структури та визначення рівнів розвитку показників оцінки сімейних взаємин вчителів початкової школи; отриманню результатів та з'ясуванню відмінностей рівня показників сімейних взаємин в залежності від стажу сімейного життя; на третьому етапі констатувального етапу дослідження були визначені новоутворення сімейних взаємин та встановлено зв'язок між ними й складовими самоактуалізації.

Загалом констатувальна частина дослідження є достатньо змістовною і різноплановою, характеризується вдало підібраним і багатим діагностичним інструментарієм, яскравою демонстрацією результатів у вигляді рисунків і таблиць, що полегшують сприймання. Використання методів статистичної

обробки і грамотне трактування їх даних забезпечує науковість у формулюванні висновків.

За результатами констатувального етапу дослідження було встановлено, що показники самоактуалізації вчителів початкової школи, потребують корекції з точки зору факторів сімейних взаємин, що на них впливають.

Розроблені та впроваджені програмні заходи сприяли розвитку самоактуалізації вчителів початкових класів.

За беззаперечно позитивного загального враження дисертаційна робота Чайки Ірини Вікторівни. не позбавлена окремих зауважень та побажань :

1. В дисертаційній роботі представлено декілька наукових підходів до визначення поняття «самоактуалізація», проте відсутнє чітке визначення, який саме концептуальний підхід було обрано дисертанткою при проведенні даного дослідження.
2. Здійснюючи в першому розділі теоретичний аналіз дисертантка частково торкається дитячо-батьківських відносин, враховуючи специфіку теми дослідження варто було б більше уваги приділити саме цьому компоненту.
3. Дисертаційне дослідження значно виграло б, як би у дослідженні брали участь не лише вчителі початкової школи комунальних загальноосвітніх навчальних закладів, але й приватних загальноосвітніх навчальних закладів.
4. Наголошуючи на безумовній теоретичній і практичній цінності проведеного здобувачкою дослідження, разом з цим хотілося б порекомендувати їй в майбутніх дослідженнях звернути увагу на гендерний аспект проблеми.

Зроблені побажання та зауваження мають рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки проведеного дослідження

Актуальність теми, дослідницький характер, аргументований аналітичний підхід до трактування психологічних конструктів виокремлюють дисертацію

Чайки Ірини Вікторівни та надають їй статусу завершеного самостійного дослідження з аналізованої проблематики.

Вважаємо, що рецензована дисертаційна робота Чайки Ірини Вікторівни **«Психологічні особливості впливу сімейних взаємин на самоактуалізацію вчителів початкової школи»** відповідає вимогам, які висуваються до дисертацій, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія».

Рецензент -

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри психології та соціальної роботи

Вінницького державного педагогічного

університету імені Михайла Коцюбинського

Ірина Габа

